

Σύγχρονο αμερικανικό και
ευρωπαϊκό θέατρο
Πολωνία
1940-1990

Διδάσκουσα:

Μιχαέλα Α.
Αντωνίου

Εξάμηνο Η΄

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

- Η Πολωνία περιήλθε στη σοβιετική κυριαρχία - υπήρξαν σημαντικές διακυμάνσεις στην κυβερνητική παρεμβατικότητα
- Μετά το 1956 μειώνει τους περιορισμούς
- 1968, συμμετείχε στην εισβολή στην Τσεχοσλοβακία
- 1982, επιβολή στρατιωτικού νόμου
- 1989, κατάργηση περιορισμών

Δραματουργία και δραματουργοί

- Κυρίαρχη επιρροή το θέατρο του παραλόγου - πλησίαζαν περισσότερο στη σάτιρα, το γκροτέσκο και είχαν διδακτική χροιιά
- Χρησιμοποίησαν έργα του Στάνισλαβ Ιγκνάσι Βίτκιεβιτς (1885- 1939), ενός σουρρεαλιστή συγγραφέα του μεσοπολέμου, *Καθαρή φόρμα* (1920), *Η νερόκοτα* (1921) και *Η μάνα* (1924)
- Μεγάλη επιρροή άσκησαν τα έργα του Beckett
- Tadeusz Różewicz / Ταντέους Ρο[ύ]ζεβιτς (1921-2014)
- Sławomir Mrożek / Σλάβομιρ Μρόζεκ (1932-2013)

Tadeusz Rózewicz / Ταντέους Ροζύζεβιτς (1921-2014)

- Ποιητής, άρχισε να γράφει έργα το 1960
- 1960, *Ο κατάλογος / Λα καρτοτέκα* - γνωρίζει μεγάλη επιτυχία, γίνεται κλασικό και τη δεκαετία του 1980 διδάσκεται στα γυμνάσια
- Θεματική των έργων του: ο άνθρωπος που ψάχνει τη φιλοσοφική και κοινωνική του θέση μέσα στον παράλογο κόσμο
- 1973, *Λευκός γάμος* - ανεβαίνει στο Θέατρο Τέχνης το 1980 σε σκηνοθεσία Γιώργου Λαζάνη - Θέατρο Βεάκη
- Έχει γράψει και σενάρια για τον κινηματογράφο
- Στην Πολωνία ήταν καταξιωμένος

Sławomir Mrożek / Σλάβομιρ Μρόζεκ (1932-2013)

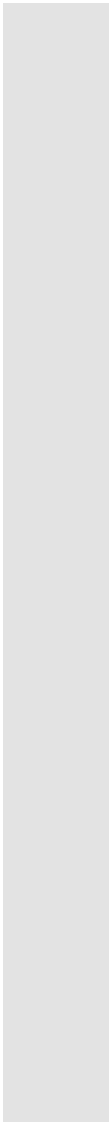
- Τα έργα του έχουν μαύρο χιούμορ , γκροτέσκο και παράλογες καταστάσεις
- 1964, *Τανγκό* - εξαιρετικά δημοφιλές στην Ευρώπη τη δεκαετία του 1960 - πρεμιέρα στο Βελιγράδι το 1965 - αργότερα ανεβαίνει στη Βαρσοβία με μεγάλη επιτυχία από τον θίασο του Έρβιν Άξερ - Ήρωας είναι ο Άρθουρ, ένας νέος που αντιδρά στους γονείς του, οι οποίοι τον ντροπιάζουν
- 1974, *Εμιγκρέδες* - πολιτικό έργο - ο αριστερός διανοούμενος και ο εργάτης εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο - ανεβαίνει στο Θέατρο Τέχνης το 1980 σε σκηνοθεσία του Γιώργου Λαζάνη - Θέατρο Βεάκη
- 1963, εγκαταλείπει Πολωνία - επιστρέφει μετά την πτώση του Καθεστώτος - έχει λάβει διεθνείς βραβεύσεις (Γαλλία κ.α.)
- Περισσότερη φήμη από τον Ρούζεβιτς εκτός Πολωνίας

6 / 6 / 2 0 2 1

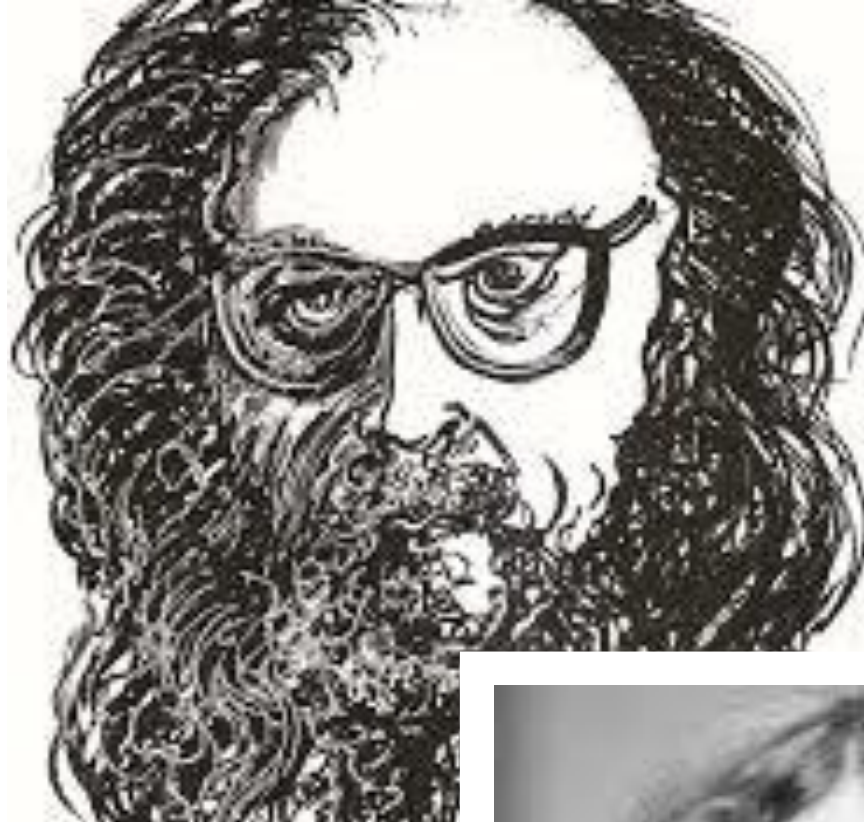

Jerzy Grotowski Γιέρζι Γκροτόφσκι (1933-1999)

Σύγχρονο
αμερικανικό
και
ευρωπαϊκό
θέατρο
Πολωνία

Jerzy
Grotowski
Γιέρζι
Γκροτόφσκι
(1933-1999)

Η πολωνική παράδοση

- Leon Schiller (1887-1954) – πολωνός σκηνοθέτης, κριτικός, θεωρητικός, ιδρυτής του τμήματος σκηνοθεσίας Εθνικού Ινστιτούτου Θεατρικών Τεχνών, διευθυντής του Μεγάλου Θεάτρου της Βαρσοβίας. Γνώριζε προσωπικά των Graig - έγραψε στο *The Mask* - σκηνοθέτης "author" όχι απλός ερμηνευτής.
- Σοβιετικό καθεστώς - να πεις αυτό που υποκρύπτεται.
- Για τους Πολωνούς ο Γκροτόφσκι δεν ήταν τόσο ρηξικέλευθος
- "Ο Γκροτόφσκι είχε ως σημείο εκκίνησης τα κείμενα. Αυτό διαφέρει πολύ από τις παραστατικές (επιτελεστικές) τέχνες που δεν χρησιμοποιούν καθόλου τα λογοτεχνικά είδη" (Igor Krentz – Azzoro performative group – 2009)

- Η ουσία του έργου του Γκροτόφσκι είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πολωνική δραματική παράδοση - δες επιλογές έργων.
- Σλάβομιρ Μροζεκ και Ταντέους Ρουζέβιτς - εμπνεύστηκαν από τον Beckett και τον Ionesco - άρχισαν να δημιουργούν τη γλώσσα του παραλόγου που ασχολούνταν με υπαρξιακές θεματικές και πολιτικά και πολιτισμικά θέματα της Πολωνίας.
- Αναγέννηση του πολωνικού σινεμά - πολωνική σχολή (1956-1962)
 - Andrei Wajda - σκηνοθέτης και θεάτρου - Θέατρο Στάου της Κρακοβίας και το Σύγχρονο Θέατρο της Βαρσοβίας. Ο Άμλετ του (1982), που ανέβηκε ακριβώς τη στιγμή που ο στρατηγός Γιαρουζέλσκι έθετε την Πολωνία υπό στρατιωτικό νόμο, τελείωνε με τον Φόρτινμπρας, ένστολο, να αναλαμβάνει εξουσία. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι το έργο σύντομα κόπηκε από το ρεπερτόριο, παρόλο που ο Βάιντα το ξανανέβασε στη Ρώμη το 1983. Το 1989, δύο από τις παραγωγές του Βάιντα, το Ντιμπούκ και ο Άμλετ ανέβηκαν στο Θερινό Φεστιβάλ Πέπσικο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο Άμλετ αυτός διαδραματιζόταν στα παρασκήνια εστιάζοντας σε έναν ηθοποιό που προετοιμάζεται να παίξει τον Δανό πρίγκηπα και στις διαφορές ανάμεσα στις δημόσιες πράξεις και τις μηχανορραφίες των παρασκηνίων
 - Roman Polanski
 - Andrej Munk

για ένα φτωχό θέατρο

- Γιόζεφ Μαρία Σβιετσίσκι - συντηρητικός καθολικός, που έγραψε ένα κείμενο για τις "φτωχές" και "πλούσιες" μεθόδους των εκκλησιαστικών κηρυγμάτων - σύνδεση με Delsartre
- Περιορισμένα μέσα του θεάτρου (Γιαν Κοττ)
- Teatr ubogi κατέληξε να σημαίνει ένα θέατρο φτωχών μέσων
- Μεταφράστηκε στην Πολωνία το 2007 - στη γνωστή έκδοση με την εισαγωγή του Peter Brook

Σύνδεσμοι για Γκροτόφσκι

- <https://www.youtube.com/watch?v=rbThr-c4HCs>
- https://www.youtube.com/watch?v=zoebHrAqq_o
- <https://www.youtube.com/watch?v=kvYNCgWWgWk&t=193s>
- https://www.youtube.com/watch?v=_szsoERpkOs
- <https://www.youtube.com/watch?v=dRyLLTvsooc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ovuoPyTCSv4&t=118s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=JMTWSl4a6sl>

Γιέρζι Γκροτόφσκι

- Ασχολήθηκε με το θέατρο σχεδόν κατά τύχη. Στο πανεπιστήμιο είχε να διαλέξει μεταξύ:
 - Θεάτρου
 - Σανσκριτικών σπουδών
 - Ψυχολογίας
- Οι αναζητήσεις του θα ήταν οι ίδιες όποια κατεύθυνση κι αν είχε ακολουθήσει.
- Αποφοιτά 1955 από το πανεπιστήμιο της Κρακοβίας
- 1955 – σπουδάζει στη GITIS, Μόσχα, Σοβιετική Ένωση.
 - Μελετά Στανισλάφσκι, Βαχτάνγκωφ, Μέγιερχολντ και Ταΐρωφ.
 - Σκηνοθετεί αρκετά έργα υπό την καθοδήγηση του Γιούρι Ζαβάντσκι.

Πρώτα βήματα

- Επιστρέφει στην Κρακοβία
- 1957 – *Οι καρέκλες* του Ιονέσκο
- 1957-1958 – δυο παραστάσεις και τρία έργα για το ραδιόφωνο
- 1958-1959 – *The Ill-Fated* του Γιέρζι Κριστώφ και *Θείος Βάνιας* του Τσέχωφ
 - «Το δημιουργικό θέατρο [...] δεν επιθυμεί απλώς να απεικονίσει το δραματικό κείμενο μηχανικά και με δουλοπρέπεια. Το θέατρο θέλει να είναι μια δημιουργική τέχνη που να έχει στην βάση της [στον πυρήνα της] το δραματικό θέμα / θεματική.» – στο πρόγραμμα της παράστασης του *ΘΒ.* (GTS: 23-24)

Θέατρο των 13 σειρών, Οπόλ

- 1959 –Ο Λούντιβικ Φλάσζεν τον καλεί να αναλάβει το Θέατρο των 13 Σειρών στην Οπόλ. Προτείνει Cocteau, Byron, Shakespeare, Καλιντάσα και Μαγιακόφσκι. (Elliot – *The Cocktail Party* απαγορεύτηκε).
- 1960 – *Κάιν* του Byron, *Mystery-Bouffe* του Μαγιακόφσκι, *Σακούνταλα* του Καλιντάσα [*Φάουστ* του Γκ. (στο Πολωνικό Θέατρο Ποζμαν)] – φωτογραφίες: κράμα βιομηχανικής και εξπρεσιονισμού (GTS: 24).

- Ιούνιος 1961 – Αντάμ Μίκιεβιτς *Forefather's Eve* – πρώτο πολωνικό κλασικό έργο, ηθοποιοί πρόσωπο με πρόσωπο με τους θεατές, φεύγουν σειρές καθισμάτων – καρέκλες πλιάν για θεατές - αναγνωρισμένο έργο (canonical)
 - “we arrange the collectivity, which is not divided into viewers and actors but rather into participants of the first and second order. [...] G-K's monologue was made similar to the Stations of the Cross. [...] The point is to construct a specific theatrical dialect of ritual and play, the tragic and the grotesque”. (GTS: 24).

Teatr Laboratorium

- 1962 – μετονομάζεται Teatr Laboratorium (Γκροτόφσκι (1996) στον Schechner: ένας χώρος διαρκούς αναζήτησης).
- *Kordian* του Ζούλιους Σλοβάφσκι – από εδώ και στο εξής «φτωχό θέατρο» - αναγνωρισμένο έργο (canonical)
- 1962 – *Acropolis* του Βισπιάσκι έως 1965 πέντε εκδοχές
- 1963 – *Δόκτωρ Φάουστους* του Μάρλοου
- 1965 – *Ο επίμονος πρίγκιπας* του Καλτερόν – από το Οπόλ στο Βρότσλαβ.
- 1969 – *Apocalypsis cum figuris* – εξέλιξη του *The Gospels* που δεν παρουσιάστηκε ποτέ.

Επόμενα στάδια της δουλειάς του Grotowski

- Παραθέατρο (1969-1978) και Θέατρο των Πηγών (1976-1982) - "εξαφάνιση του μιμιτικού" και της "μάσκας της αναπαράστασης" (Schechner: 9) - η συνάντηση
- Αντικειμενικό Δράμα (1983-1986)
- Η Τέχνη ως Μέσο (1986-) - στο Workcenter του Jerzy Grotowski και του Thomas Richards στην Pontedera, Italy <https://www.theworkcenter.org/>

- Παρουσία στο Φεστιβάλ του Εδιμβούργου - 1964
- 1966/7, *The Constant Prince* / *Ο επίμονος/αλύγιστος/αμετακίνητος πρίγκιπας* στο Θέατρο των Εθνών, Παρίσι
- 1968, Ολυμπιακούς Αγώνες του Μεξικού
- 1975, 500 άτομα περίπου από όλο τον κόσμο παρακολούθησαν ένα «ερευνητικό εργαστήριο» που οργάνωσε ο Γκροτόφσκι στο Βρότσλαβ, με χορηγία του Θεάτρου των Εθνών, το οποίο τη χρονιά εκείνη διεξήχθη στη Βαρσοβία - μεταξύ των συμμετεχόντων είναι ο Peter Brook, Jean-Louis Barrault, Luca Ronconi και Joe Chaikin

- Οι ημερομηνίες των τελευταίων παραστάσεων είναι ρευστές, σηματοδοτώντας μάλλον μια μορφή έξωθεν μαρτυρίας παρά μια ολοκληρωμένη, τελειωμένη καλλιτεχνική πρόταση/παράσταση.
- Έδειχνε μια παράσταση, την απέσυρε για να την ξαναδουλέψει.
- «εργασία στον εαυτό» ισχυροποιείται. Το Ενδιαφέρον εστιάζεται στην συμμετοχή των θεατών και στη δουλειά των ηθοποιών με προσωπικό τους υλικό = στόχος να πλησιάζουν όλο και πιο πολύ το αρχετυπικό και την τελετουργία.

Acropolis

- Το θέατρο του Βρότσλαβ – ένας μικρός και ζεστός χώρος, χαμηλοτάβανος, με τοίχους από κόκκινο τούβλο και εξαιρετική ακουστική – άνοιξε 10 Ιανουαρίου 1965 με το *Acropolis* – ίσως την πιο γνωστή δουλειά του Γ. ίσως χάρη στην βιντεοσκοπημένη παράσταση που κυκλοφορεί και γυρίστηκε στο Twickenham Studios του Λονδίνου.
- Γιόζεφ Σανζα – συν-δημιουργία, κοστούμια και σκηνικά
- Γκροτόφσκι – staging – σκηνοθεσία

Βασικές παράμετροι της εργασίας του

- Τρεις διαφορετικές παράμετροι της εργασίας του Γ. που συνομιλούν η μία με την άλλη αλλά έχουν ξεκάθαρες, ξεχωριστές πορείες. (GTS: 26-27)
- **Δουλειά με τον ηθοποιό – actor training.** Εξαιρετικά λεπτομερής ψυχοσωματική υποκριτική. Συμπύκνωση: την εργασία με τον εαυτό και τις σκηνικές δράσεις του Στανισλάφσκι, τη βιο-μηχανική του Μέγιερχολντ, γαλλική και πολωνική παντομίμα, γιόγκα, τσί-τσά και κινήσεις που δημιούργησαν οι ηθοποιοί του μέσα από την έρευνά τους. Δουλειά με τη φωνή – βάθος και ένταση – πιθανή επιρροή από επαφή με κεντρική Ασία, Ινδία και Κίνα. Το προσωπικό και κρυμμένο σε κάθε άτομο ομοιάζει με το αρχετυπικό και το οικουμενικό – αναζήτηση του Οικουμενικού Εαυτού (Ασία). Ασκήσεις = ακριβείς, συγκεκριμένες, πειθαρχημένες, που μπορείς να της μάθεις

- **Σκηνοθεσία και mise-en-scene** – ο σκηνικός χώρος στοχεύει να φέρει σε στενή επαφή ηθοποιό και θεατή, λειτουργεί ως σήμα. Οι θεατές παρίστανται ως μάρτυρες: στο *Acropolis* οι ζωντανοί που βλέπουν τους νεκρούς ή αυτούς που σύντομα θα πεθάνουν.
- **Διασκευή και μοντάζ των παρουσιαζόμενων έργων** – το έκανε ο ίδιος. Οι ηθοποιοί του έβρισκαν τις συγκεκριμένες κινήσεις (σωματικές εκδηλώσεις) και τις ηχητικές τονικότητες για να εκφράσουν συναισθήματα και να δώσουν νέες ερμηνείες των λογοτεχνικών κειμένων. Παράλληλη εργασία / συγγένεια με Happening και Tadeusz Kantor. Επιρροή Sergei Eisenstein και επιγόνους – σκηνές κατανοούνται ως ενότητα όχι μεμονωμένα. Ηθοποιοί δημιουργοί του μοντάζ, των εικόνων, των ήχων και των σωματικών εκφράσεων (gestures).

- Διαδικασία, όχι παραδοτέο υλικό
- Πνευματική διαδικασία
- Σαμάνοι – (Eliade).
- Παράσταση μια συνάντηση (συνύπαρξη) όχι απομακρυσμένη θέαση
- Θέατρο όχι ψυχαγωγία
- Κοινωνία – Θεία Κοινωνία, επαφή, συνύπαρξη.
- Jung και Durkheim

Πρόσωπο - Μάσκα

- Σχέση με Francois Delsartre -> Genevieve Stebbins ->
- Sarah Bernhardt -> Isadora Duncan -> Laban
- Ο Γκροτόφσκι μιλάει για τον Delsartre και τον συσχετίζει με το Κατακάλι

- 1970 – «έφυγε» από το θέατρο – Schechner: δεν ήταν ποτέ «μέσα» στο θέατρο.
 - “My work as a director, in the classical sense, was something beautiful. But a certain automatism had begun to encroach. [...] One can become mechanical” (TGS: 3).
- Paratheatrical work – δεν έχουμε πρόσβαση.
 - Barba (ο "μαθητής" του Γκροτόφσκι: “I have been told this is not a performance, yet I see ‘people who are acting.’ If what is happening here is only for them, then why am I here?”, 1975 (το 1990)
 - Ο μίτος της Αριάδνης (TGS: 6).

Τηλεόραση / Κινηματογράφος

- Γκροτόφσκι:
- « Τι είναι το θέατρο; Τι μοναδικό έχει; Τι είναι αυτό που πετυχαίνει το θέατρο ενώ το φιλμ και η τηλεόραση δεν μπορούν;» (*Για ένα φτωχό θέατρο*, σ. 33)
- « Η τηλεόραση και ο κινηματογράφος ένα μόνο στοιχείο δεν μπορούν να κλέψουν από το θέατρο: την αμεσότητα του ζώντος οργανισμού.» (*Για ένα φτωχό θέατρο*, σ. 70)
- Έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε - στις δεκαετίες του '50 και του '60 - την αντίδραση των ανθρώπων του θεάτρου στον κινηματογράφο και την τηλεόραση - το βλέπουμε και στην υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά και στους καλλιτέχνες των ΗΠΑ

Ομαδική ταύτιση - Τελετουργία

- « Η ομαδική ταύτιση με το μύθο –η εξίσωση της προσωπικής, ατομικής αλήθειας με την παγκόσμια αλήθεια– είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη σήμερα. [...] Τι είναι λοιπόν δυνατό να γίνει σήμερα; Αναμέτρηση πρώτα με το μύθο παρά ταύτιση.» (Victor Turner, Από την τελετουργία στο θέατρο, 38)
- « Η τελετουργία, αντίθετα από το θέατρο, δε διακρίνει ανάμεσα σε τελεστές και ακροατήριο. Είναι απεναντίας μια συνάθροιση, της οποίας οι προκαθήμενοι μπορεί να είναι ιερείς αξιωματούχοι του κόμματος, οι άλλοι ειδήμονες του θρησκευτικού είτε κοσμικού τελετουργικού, αλλά όλοι μοιράζονται τυπικά και ουσιαστικά το ίδιο σύνολο πεποιθήσεων και αποδέχονται το ίδιο σύστημα πρακτικών, το ίδιο σύνολο τελετουργικών και λειτουργικών δράσεων.» (Victor Turner, Από την τελετουργία στο θέατρο, 230)

Ομαδική ταύτιση - Τελετουργία

- «Δεν πιστεύω πως η θεατρική κρίση μπορεί να διαχωριστεί από την πορεία ορισμένων άλλων κρίσεων του σύγχρονου πνευματικού πολιτισμού. Ένα από τα ουσιαστικά της στοιχεία –η εξαφάνιση δηλαδή του ιερού και της τελετουργικής λειτουργίας του θεάτρου– είναι αποτέλεσμα της έκδηλης και πιθανόν αναπόφευκτης θρησκευτικής παρακμής. Εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι η δυνατότητα να δημιουργήσουμε ένα εγκόσμιο sacrum (θυσιαστήριο) στο θέατρο» (*Για ένα φτωχό θέατρο*, 79)

Στανισλάφσκι

- «Οι μαθητές της Στανισλάφσκι δεν στάθηκαν αντάξιοι του. Ο Στανισλάφσκι ήταν ο πρώτος μεγάλος δημιουργός μιας μεθόδου ηθοποιίας στο θέατρο, και όλοι εμείς που καταπιανόμαστε με τα προβλήματα του θεάτρου άλλο δεν κάνουμε παρά να δίνουμε ο καθένας την προσωπική του απάντηση στα προβλήματα που εκείνος έθεσε» (*Για ένα φτωχό θέατρο*, σ. 99)
- «Αυτό το ουσιαστικό είναι το αληθινό μάθημα του ιερού θεάτρου, είτε μιλήσουμε για το μεσαιωνικό ευρωπαϊκό δράμα, είτε για το θέατρο του Μπαλί, είτε για το ινδικό Κατακάλι, είναι αυτή η γνώση όπου ο αυθορμητισμός και η πειθαρχία, πέρα από το να εξασθενίζουν το ένα το άλλο, ενισχύονται αμοιβαίως. Το γνήσιο τροφοδοτεί το κατασκευασμένο και αντίθετα, για να γίνουν και τα δύο η αληθινή πηγή ενός είδους ηθοποιίας που αστραποβολεί. Αυτό το μάθημα δεν κατανοήθηκε ούτε από τον Στανισλάφσκι, ο οποίος άφηνε τις φυσικές παρορμήσεις να κυριαρχούν, ούτε από τον Μπρεχτ, που έδωσε πολύ μεγάλη έμφαση στην κατασκευή του ρόλου» (*Για ένα φτωχό θέατρο*, σ. 104)

Επιδράσεις του Γκροτόφσκι στο σύγχρονο θέατρο / performance

- Η δυναμική υποκριτική είναι/συμβαίνει στην συνάντηση του προσωπικού με το αρχετυπικό.– συνεχίζει και εμβαθύνει στην εργασία του Στανισλάφσκι (σπουδάζει στη Σοβιετική Ένωση – GITTIIS, 1955, Μόσχα).
- Το «φτωχό θέατρο» είναι το πιο αποτελεσματικό και επιδρά ισχυρότερα – ένα θέατρο που χρησιμοποιεί ελάχιστα μέσα, επίκεντρο η παρουσία του ηθοποιού και το σώμα του.
- Το θέατρο είναι διαπολιτισμικό – διαφοροποιείται και σχετίζεται με τις «αλήθειες» της επιτέλεσης σε και από άλλους πολιτισμούς (TGS: xxviii).

Βασικές επιδράσεις

- Άμεσες: Odin Theatret του Eugenio Barba, Vladimir Staniewski Gardzienice (Πολωνία) κ.ά.
- Έμμεσες: The Performance Group (Schechner), The Wooster Group (LeCompte), Peter Brook κ.ά.

Η σχέση με το
κείμενο
αποσπάσματα
από
*The Grotowski
Sourcebook*

- Τον ενδιέφερε η μοναδική σχέση με το γραπτό κείμενο.
- Όσον αφορά τη σχέση με το δραματικό κείμενο, πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχει μόνο ως θέμα(θεματική) για τον σκηνοθέτη, γιατί αυτός πρέπει να κατασκευάσει ένα νέο έργο τέχνης, την παράστασή του.
- Το ότι επιλέγεις ένα έργο δεν σημαίνει ότι συμφωνείς με τον συγγραφέα του.
- Παραστάσεις "σύμφωνα με..."
- Το κείμενο κυρίως για τις μελωδικές του ποιότητες - όχι νόημα
- Η πρακτική της ελεύθερης διασκευής δεν ήταν ιδιαίτερα πρωτοποριακή για την Πολωνία - λογοκρισία / πολιτική κατάσταση - πρακτικοί λόγοι / η βαγκνερική μεγαλοπρέπεια / πολωνικά ρομαντικά δράματα 19ου και αρχών 20ού

Η σχέση με τον Αρτώ

- Ο Γκροτόφσκι γνωρίζει το έργο του Αρτώ αφού έχει ξεκινήσει τη δουλειά του. Ο Μπρουκ αναφέρει ότι κάποιος του είπε πως: “Όλα όσα κάνει είναι βασισμένα στο Αρτώ” (Shifting point: 41). Ο Innes αναφέρει ότι ο Γκροτόφσκι διάβασε τον Αρτώ το 1964.
- Ο Μπρουκ λέει ότι του μίλησαν για το έργο του Αρτώ περίπου στο 1961 με 1962 όταν γύριζε το *Lord of the flies* και μία κυρία του ζήτησε να γράψει ένα άρθρο για τον Αρτώ για μία πρωτοποριακή (avant-garde) εφημερίδα.
- Το 1964 ίδρυσε το “θέατρο της σκληρότητας” πριν η δουλειά του Γκροτόφσκι γίνει γνωστή στην Ευρώπη.
- Έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον ~~ότι και το Living Theater και ο Grotowski~~ και ο Μπρουκ κατέληξαν σε παράλληλα αποτελέσματα χωρίς να γνωρίζουν για τον Αρτώ.

Ταντέους Καντόρ (1915- 1990)

- Εικαστικός και σκηνογράφος
- 1955, ίδρυσε θίασο, Κρίκοτ 2
- 1956, παρουσίασε ξανά τα έργα του Βίτκιεβιτς και εγκαινίασε το ενδιαφέρον για το θέατρο του παραλόγου.
- Ελάχιστα γνωστός εκτός συνόρων πριν από το 1970 - εμφανίστηκε σε μεγάλα θεατρικά φεστιβάλ σε ολόκληρο τον κόσμο.
- 1975, *Η νεκρή τάξη* - διαδραματίζεται σε μια σχολική αίθουσα όπου οι χαρακτήρες -μάλλον νεκροί- αντιμετωπίζουν τους νεότερους εαυτούς τους, που αναπαρίστανται με ομοιώματα - Καντόρ παίζει το δάσκαλο / σκηνοθέτη που διευθύνει ηθοποιούς, τη μουσική και τον γενικό ρυθμό.
- 1980, *Wielopole Wielopole* - μαρτύριο του πολωνικού λαού την εποχή του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου
- 1988, *Δεν θα γυρίσω ποτέ*

Krystian Lupa

Κριστιάν Λούπα (1943-)

- Σκηνοθέτης, σκηνογράφος, θεατρικός συγγραφέας, δάσκαλος
- Επιρροή από Καντόρ
- Οργανικό, βιωματικό, σωματικό παίξιμο των ηθοποιών του
- Διεθνείς βραβεύσεις

Włodzimirz
Staniewski /
Βλόντζιεμιερζ
Στανιέφσκι
(1950-)

- 1970-1976, συνεργασία με Γκροτόφσκι
- 1977, ίδρυση του Gardzienice Centre for Theatre Practices
- Βασικά χαρακτηριστικά της δουλειάς του: Ρυθμός – Μουσικότητα – Θέατρο των Πηγών – Αποστολές και συγκεντρώσεις (Expeditions and Gatherings) Εργαστήρια – Ανθρωπολογία του Θεάτρου – Ανταλλαγές με την κοινότητα – «Οικολογικό θέατρο»
- Επιρροές: Bertolt Brecht, Jerzy Grotowski, Mikhail Bakhtin